ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ 8ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1982 [1]

Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων κατά Ἰταλικῆς Δημοκρατίας

«Παράβαση κράτους — Ὁδηγία περί ὁμαδικῶν ἀπολύσεων»

Ὑπόθεση 91/81

Περίληψη

Κοινωνική πολιτική — Προσέγγιση τῶν νομοθεσιῶν — Ὁμαδικές ἀπολύσεις — Ὁδηγία 75/129 — Ἀντικείμενο — Ἐξουσίες τῶν Κρατῶν μελῶν
(Συνθήκη ΕΟΚ ἄρθρο 117· ὁδηγία τοῦ Συμβουλίου 75/129)

Ἡ ὁδηγία 75/129, πού τό Συμβούλιο θεωρεῖ ὅτι ἀνταποκρίνεται στήν ἀνάγκη προαγωγῆς τῆς βελτιώσεως τῶν ὅρων διαβιώσεως καί ἐργασίας τῶν ἐργαζομένων ὅπως ἀναφέρεται στό ἄρθρο 117 τῆς συνθήκης, ἀποβλέπει στήν προσέγγιση τῶν νομοθετικῶν, κανονιστικῶν καί διοικητικῶν διατάξεων τῶν Κρατῶν μελῶν πού ἀφοροῦν τίς ὁμαδικές ἀπολύσεις. Ἐπιδιώκει συνεπῶς τήν θέσπιση κοινῆς κανονιστικῆς βάσεως ἐφαρμοστέας σέ ὅλα τά Κράτη μέλη, ἀφήνοντας πάντως σ' αὐτά τήν εὐχέρεια ἐφαρμογῆς ἤ θεσπίσεως διατάξεων περισσότερο εὐνοϊκῶν γιά τούς ἐργαζομένους.

Στήν ὑπόθεση 91/81,

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν νομικό της σύμβουλο Armando Toledano Laredo, μέ ἀντίκλητο στό Λουξεμβοῦργο τόν Oreste Montalto, μέλος τῆς νομικῆς ὑπηρεσίας της, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

προσφεύγουσα,

κατά

ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ἐκπροσωπουμένης ἀπό τόν Arnaldo Squillante, προϊστάμενο τῆς Ὑπηρεσίας διπλωματικῶν διαφορῶν, συνθηκῶν καί νομοθετικῶν ὑποθέσεων, διά τοῦ Pier Giorgio Ferri, avvocato dello Stato, μέ τόπο ἐπιδόσεων στό Λουξεμβοῦργο τήν πρεσβεία τῆς Ἰταλίας,

καθ' ἧς,

1 — Γλώσσα διαδικασίας: ἡ ἰταλική.

πού ἔχει ὡς ἀντικείμενο προσφυγή μέ τήν ὁποία ζητεῖται νά διαπιστωθεῖ ὅτι ἡ Ἰταλική Δημοκρατία, μή θεσπίζοντας ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας τίς ἀναγκαῖες διατάξεις γιά νά συμμορφωθεῖ πρός τήν ὁδηγία ΕΟΚ 75/129 τοῦ Συμβουλίου τῆς 17ης Φεβρουαρίου 1975, περί προσεγγίσεως τῶν νομοθεσιῶν τῶν Κρατῶν μελῶν πού ἀφοροῦν τίς ὁμαδικές ἀπολύσεις (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 05/002, σ. 44), παρέβη τίς ὑποχρεώσεις, τίς ὁποῖες ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο ἀπό τούς J. Mertens de Wilmars, πρόεδρο, G. Bosco καί A. Touffait, προέδρους τμήματος, Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, T. Koopmans καί U. Everling, δικαστές,

γενικός εἰσαγγελεύς: P. VerLoren van Themaat
γραμματεύς: P. Heim

ἐκδίδει τήν ἀκόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως, ἡ ἐξέλιξη τῆς διαδικασίας, τά αἰτήματα, καθώς καί οἱ ἰσχυρισμοί καί τά ἐπιχειρήματα τῶν διαδίκων ἔχουν συνοπτικῶς ὡς ἑξῆς:

I — Πραγματικά περιστατικά καί ἔγγραφη διαδικασία

Οἱ ἰσχύουσες στά Κράτη μέλη τῆς Κοινότητος διατάξεις ὅσον ἀφορᾶ τούς ὅρους καί τήν διαδικασία τῶν ὁμαδικῶν ἀπολύσεων καθώς καί τά μέτρα τά δυνάμενα νά ἀμβλύνουν τίς συνέπειες τῶν ἀπολύσεων αὐτῶν γιά τούς ἐργαζομένους, παρουσίαζαν διαφορές, δυνάμενες νά ἔχουν ἐπίπτωση στήν λειτουργία τῆς κοινῆς ἀγορᾶς.

Τό ψήφισμα τοῦ Συμβουλίου, τῆς 21ης Ἰονουαρίου 1974, περί προγράμματος κοινωνικῆς δράσεως (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 05/002,

σ. 11) προέβλεψε, πρός ἐνίσχυση τῆς προστασίας τῶν ἐργαζομένων, μία ὁδηγία γιά τήν προσέγγιση τῶν νομοθεσιῶν τῶν Κρατῶν μελῶν πού ἀφοροῦν τίς ὁμαδικές ἀπολύσεις.

Ἡ ὁδηγία αὐτή ἐξεδόθη τήν 17η Φεβρουαρίου 1975 ἀπό τό Συμβούλιο ὑπό τόν ἀριθ. 75/129, κατόπιν προτάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς καί μετά γνώμη τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου καί τῆς Οἰκονομικῆς καί Κοινωνικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἡ ὁδηγία, μετά τόν ὁρισμό τῆς ἐννοίας τῆς ὁμαδικῆς ἀπολύσεως καί μετά τόν προσδιορισμό τοῦ πεδίου ἐφαρμογῆς της, καθορίζει μία διαδικασία διαβουλεύσεων καθώς καί μία λεπτομερή διαδικασία ὁμαδικῶν ἀπολύσεων.

Τό ἄρθρο 6 παράγραφος 1 τῆς ὁδηγίας ὁρίζει:

«Τά Κράτη μέλη θέτουν σέ ἰσχύ τίς νομοθετικές, κανονιστικές καί διοικητικές διατάξεις πού εἶναι ἀναγκαῖες γιά νά συμμορφωθοῦν μέ τήν παροῦσα ὁδηγία ἐντός προθεσμίας δύο ἐτῶν ἀπό τήν κοινοποίησή της, ἐνημερώνουν δέ ἀμέσως περί αὐτοῦ τήν Ἐπιτροπή.»

Ἡ ὁδηγία ἐκοινοποιήθη στήν Ἰταλία τήν 19η Φεβρουαρίου 1975 καί ἡ προθεσμία συμμορφώσεως πρός αὐτή ἐξέπνευσε τήν 19η Φεβρουαρίου 1977, ἤτοι πρό πέντε ἐτῶν περίπου.

Οἱ ὑπηρεσίες τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπέστησαν τήν προσοχή τῶν ἰταλικῶν ἀρχῶν ἐπί τῆς ἀνάγκης ἐγκαίρου λήψεως τῶν προβλεπομένων μέτρων.

Τήν 4η Ἰουλίου 1978, ἡ Ἐπιτροπή ἐκάλεσε τήν ἰταλική κυβέρνηση νά διατυπώσει τίς παρατηρήσεις της ἐντός τῶν κατά τό ἄρθρο 169 τῆς συνθήκης δύο μηνῶν. Ἡ προθεσμία αὐτή παρῆλθε χωρίς νά ληφθεῖ ἀπάντηση.

Τήν 25η Σεπτεμβρίου 1979, ἡ Ἐπιτροπή διετύπωσε τήν αἰτιολογημένη γνώμη, ἡ ὁποία προβλέπεται στό ἄρθρο 169 πρώτη παράγραφος τῆς συνθήκης, καλώντας τήν Ἰταλική Δημοκρατία νά λάβει ἐντός προθεσμίας ἑνός μηνός τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά τήν ἐκτέλεση τῆς ἐν λόγω ὁδηγίας. Μέ ἐπιστολή τῆς 5ης Νοεμβρίου 1979, οἱ ἰταλικές ἀρχές ἐγνωστοποίησαν τήν λήψη τῆς αἰτιολογημένης γνώμης.

Σέ πρώτη φάση, μέ ἐπιστολή τῆς 23ης Νοεμβρίου 1979, πρός τήν Ἐπιτροπή, οἱ ἰταλικές ἀρχές τόνιζαν ὅτι «... γιά νά διαπιστωθεῖ ἐάν κάθε Κράτος μέλος ἐξεπλήρωσε τίς ὑποχρεώσεις πού ἀπορρέουν ἀπό τήν ὁδηγία, δέν χρειάζεται νά βεβαιωθεῖ ἀπό καθαρῶς τυπικῆς ἀπόψεως ἡ θέσπιση στήν ἐσωτερική ἔννομη τάξη τοῦ ἐνδιαφερομένου κράτους διατάξεων συμφώνων πρός ἐκεῖνες τῆς ὁδηγίας, ἀλλά πρέπει μᾶλλον νά διαπιστωθεῖ ἐάν ἡ ἔννομη τάξη τοῦ Κράτους μέλους προσφέρει ἕνα συνολικό πλαίσιο ἐγγυήσεων ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐπίτευξη τῶν πρακτικῶν ἀποτελεσμάτων πού ἐπιδιώκονται ἀπό τήν ἐν λόγω ὁδηγία, καταλήγοντας «... ὅτι δύνανται νά ἀποδείξουν ὅτι ἡ διαμόρφωση τῶν σχέσεων στή χώρα μας, ὅπως αὐτή προκύπτει ἀπό τήν ἰσχύουσα πρακτική καί ἀπό τά πρός τοῦτο προβλεπόμενα ἀπό τόν νομοθέτη μέσα, καταλήγει ἔστω καί μέ μέσα ἐν μέρει διαφορετικά ἀπό τά προβλεπόμενα στήν ὁδηγία, σέ ἀποτελέσματα ἀνάλογα πρός τά ἐπιδιωκόμενα ἀπό τήν κοινοτική ὁδηγία».

Σέ δεύτερη φάση, μέ ἀνακοίνωση τῆς 25ης Μαρτίου 1980, οἱ ἰταλικές ἀρχές ἐγνωστοποίησαν ὅτι ἕνα νομοσχέδιο (πού ἐπανελάμβανε τίς διατάξεις τοῦ νομοθετικοῦ διατάγματος 64 τῆς 11ης Δεκεμβρίου 1979 τό ὁποῖο κατέστη ἀνενεργό ἐλλείψει τῆς μετα-

τροπῆς του σέ νόμο ἐντός τῶν προβλεπομένων προθεσμιῶν) εὑρίσκετο ὑπό συζήτηση στό Κοινοβούλιο, καί τό ὁποῖο νομοσχέδιο περιελάμβανε διάταξη πού ἀποσκοποῦσε, μέ ἀκριβέστερη διατύπωση, νά θέσει σέ ἐφαρμογή τήν ὁδηγία.

Ἀκολούθως, μέ τηλετύπημα τῆς 10ης Δεκεμβρίου 1980, οἱ ἰταλικές ἀρχές διευκρίνισαν ὅτι τό νομοσχέδιο ἐνεκρίθη σέ ἐπίπεδο κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, καί ὅτι θά ἐψηφίζετο ἀπό τό Κοινοβούλιο ἐντός τοῦ ἔτους.

Καμία ἄλλη εἴδηση δέν περιῆλθε στήν Ἐπιτροπή, ὅσον ἀφορᾶ τήν ἔγκριση τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου.

Ἡ παροῦσα προσφυγή ἡ ὁποία φέρει ἡμερομηνία 10 Ἀπριλίου 1981, περιῆλθε στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου τήν 15η Ἀπριλίου 1981. Ἡ ἰταλική κυβέρνηση, μέ τηλετύπημα, παρητήθη τοῦ δικαιώματος ὑποβολῆς ἀνταπαντήσεως.

Κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καί μετ' ἀκρόαση τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, τό Δικαστήριο ἀπεφάσισε τήν ἔναρξη τῆς προφορικῆς διαδικασίας χωρίς προηγουμένη διεξαγωγή ἀποδείξεων. Ἐρώτησε πάντως τήν Ἐπιτροπή, ὅσον ἀφορᾶ τά κενά τῶν ἐν ἰσχύι στήν Ἰταλία διατάξεων, πού συνιστοῦν ἐλλιπή ἐκτέλεση τῆς ὁδηγίας τοῦ Συμβουλίου.

II — Αἰτήματα τῶν διαδίκων

Ἡ *Ἐπιτροπή* ζητεῖ ἀπό τό Δικαστήριο:

«— νά ἀναγνωρίσει ὅτι ἡ Ἰταλική Δημοκρατία, μή ἔχοντας λάβει ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά νά συμμορφωθεῖ πρός τήν ὁδηγία 75/129/ΕΟΚ τοῦ Συμβουλίου, περί προσεγγίσεως τῶν νομοθεσιῶν τῶν Κρατῶν μελῶν πού ἀφοροῦν τίς ὁμαδικές ἀπολύσεις, παρέβη ὑποχρέωση τήν ὁποία ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης·

— νά καταδικάσει τήν Ἰταλική Δημοκρατία στά δικαστικά ἔξοδα».

Ἡ *Ἰταλική Δημοκρατία* δέν διετύπωσε ρητά αἰτήματα.

III — Ἰσχυρισμοί καί ἐπιχειρήματα τῶν διαδίκων

Στό εἰσαγωγικό τῆς δίκης ἔγγραφο, ἡ *Ἐπιτροπή* ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ σχετική νομολογία τοῦ Δικαστηρίου εἶναι σαφής, ὅπως ἀποδεικνύεται ἰδιαιτέρως ἀπό τίς ἀποφάσεις ἐπί τῶν ὑποθέσεων 79/72 (Ἐπιτροπή κατά Ἰταλίας, Racc. 1973, σ. 667)· 52/75 (Ἐπιτροπή κατά Ἰταλίας, Racc. 1976, σ. 277)· 10/76 (Ἐπιτροπή κατά Ἰταλίας, Racc. 1976, σ. 1359) καί 42 καί 43/80 (Ἐπιτροπή κατά Ἰταλίας, πού δέν ἔχει ἀκόμη δημοσιευθεῖ στήν Συλλογή).

Στήν δεύτερη ἀπό τίς ἀνωτέρω ἀποφάσεις, τό Δικαστήριο ἀνέπτυξε τίς σκέψεις πού εἶχε ἤδη ἐκθέσει στήν πρώτη ἀπόφαση, κρίνοντας ὅτι:

«Ἡ ἀκριβής ἐφαρμογή τῶν ὁδηγιῶν εἶναι τόσο μᾶλλον σημαντική καθ' ὅσο τά μέτρα ἐκτελέσεως ἐπαφίενται στήν διακριτική εὐχέρεια τῶν Κρατῶν μελῶν, καί καθ' ὅσο, λόγω μή ἐπιτεύξεως τῶν προκαθορισμένων σκοπῶν, ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας, οἱ ὁδηγίες θά παρέμεναν νεκρό γράμμα. Ἐάν ἀληθεύει ὅτι, ἔναντι τῶν Κρατῶν μελῶν στά ὁποῖα ἀπευθύνονται, οἱ διατάξεις μιᾶς ὁδηγίας δέν εἶναι ὀλιγότερο δεσμευτικές ἀπό ἄλλους κανόνες τοῦ κοινο-

τικοῦ δικαίου, αὐτό ἰσχύει ἀκόμη περισσότερο ὅσον ἀφορᾶ τίς διατάξεις πού τάσσουν τήν προθεσμία γιά τήν θέση σέ ἰσχύ τῶν προβλεπομένων μέτρων. Πράγματι, μετά τήν ἐκπνοή τῆς προθεσμίας αὐτῆς, ἡ ἀνομοιότης τῶν ἐφαρμοσθέντων στά Κράτη μέλη συστημάτων θά ἠδύνατο νά προκαλέσει διακρίσεις.»

Ἡ νομολογία τοῦ Δικαστηρίου ὑπογραμμίζει ἐπίσης ὅτι τά Κράτη μέλη δέν δύνανται νά ἐπικαλεσθοῦν κανόνες ἤ τήν ἀκολουθούμενη πρακτική τῆς ἐθνικῆς τους ἐννόμου τάξεως οὔτε πραγματικές καταστάσεις πού παρουσιάζονται σέ ἐθνικό ἐπίπεδο γιά νά δικαιολογήσουν τήν μή τήρηση τῶν ὑποχρεώσεων καί τῶν προθεσμιῶν πού προβλέπονται ἀπό τίς κοινοτικές ὁδηγίες.

Συμφώνως πρός τήν ἄποψη τῆς *ἰταλικῆς κυβερνήσεως,* δέν ἀσκήθη ἐγκύρως προσφυγή ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου κατά τό ἄρθρο 169 τῆς συνθήκης, στηριζομένη σέ πρόσφορες καί βάσιμες αἰτιάσεις περί παραβάσεως ὑποχρεώσεως.

Πράγματι, ἀπό τίς παρατηρήσεις της τῆς 23ης Νοεμβρίου 1979, κατόπιν τῆς κοινοποιήσεως τῆς γνώμης τῆς Ἐπιτροπῆς, συνάγεται ὅτι συμφώνως πρός τά ὁριζόμενα ἀπό τήν ἐν λόγω ὁδηγία οἱ ἰσχύουσες στήν Ἰταλία διατάξεις εἶναι τέτοιας φύσεως ὥστε νά παρεμποδίζουν ὁμαδικές ἀπολύσεις πρίν ὁ ἐργοδότης χωρήσει σέ διαβουλεύσεις μέ τούς ἐκπροσώπους τῶν ἐργαζομένων ὥστε τό μέτρο τῶν ἀπολύσεων νά διατηρηθεῖ στό αὐστηρῶς ἀναγκαῖο ὅριο καί νά μειωθοῦν οἱ συνέπειές του, καί πρίν εἰδοποιηθοῦν ἀπό τόν ἐργοδότη τό ὑπουργεῖο ἤ τό γραφεῖο ἐργασίας πρός τόν σκοπό νά λάβουν τίς κατάλληλες πρωτοβουλίες γιά τήν λύση τοῦ προβλήματος.

Ἡ Ἐπιτροπή ἐν τούτοις, ἐθεώρησε ὅτι δύναται νά μή λάβει ὑπ' ὄψη τά παρεχόμενα ἀπό τίς ἀνωτέρω παρατηρήσεις στοιχεῖα, προσθέτοντας ὅτι οἱ ἰταλικές ἀρχές «παραιτήθηκαν ἀπό κάθε ἀμφισβήτηση τῆς προσαφθείσης σ' αὐτές παραβάσεως ὑποχρεώσεως» μέ τήν ἀκόλουθη κοινοποίηση τῆς 25ης Μαρτίου 1980.

Πρόκειται βεβαίως γιά ἀνακριβή ἑρμηνεία τοῦ περιεχομένου αὐτῆς τῆς ἀνακοινώσεως. Ἡ ὕπαρξη νομοσχεδίου προοριζομένου νά διευκρινίσει τήν κατάσταση τῆς ἐσωτερικῆς ρυθμίσεως στό τομέα πού διέπεται ἀπό τήν ὁδηγία δέν σημαίνει ὅτι ἡ νέα νομοθετική παρέμβαση ἐκρίθη ἀναγκαία ἀπό τήν ἰταλική κυβέρνηση γιά τήν ἐφαρμογή τῆς κοινοτικῆς ὁδηγίας.

Ὅπως συνάγεται σαφῶς ἀπό τό περιεχόμενο τῆς κοινοποιήσεως τῆς 25ης Μαρτίου 1980, εἶχε θεωρηθεῖ ἁπλῶς χρήσιμο νά γίνει μία ὀργανική συστηματοποίηση διά τῆς ἐπιβεβαιώσεως ἑνός συνόλου ἀρχῶν καί κανόνων ἀναφερομένων στούς ὅρους καί τίς διαδικασίες πού πρέπει νά τηρηθοῦν ἐπί ὁμαδικῶν ἀπολύσεων, χωρίς οὐσιαστικούς νεωτερισμούς ἑνός συνόλου κανόνων τό ὁποῖο, ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐγγυᾶται τήν ἐφαρμογή στήν Ἰταλία τῶν κριτηρίων πού ἀναφέρονται στήν κοινοτική ὁδηγία.

Ἡ *Ἐπιτροπή* ἀντιτείνει ὅτι τό ἄρθρο 41 τοῦ νέου ἰταλικοῦ νομοσχεδίου περιλαμβάνει πράγματι, ὅπως τό προηγούμενο νομοθετικό διάταγμα πού κατέστη ἀνενεργό, τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά τήν ἐφαρμογή τῆς ὁδηγίας. Ἡ παράβαση ὑποχρεώσεως πού προσάπτεται στήν Ἰταλία συνίσταται πάντως στήν μή λήψη, ἐντός τῶν προβλεπομένων προθεσμιῶν, τῶν μέτρων ἐκτελέσεως τῆς ὁδηγίας. Οἱ ἰσχυρισμοί τῆς καθ' ἧς ὅσον ἀφορᾶ τήν «χρησιμότητα» τῶν μέτρων αὐτῶν εὑρίσκονται σέ ἀντίθεση πρός τήν ἐξέλιξη τῶν γεγονότων.

Ἐπί πλέον, δέν συμβιβάζονται πρός τό γράμμα καί τό πνεῦμα τοῦ ἄρθρου 189, τρίτο ἐδάφιο τῆς συνθήκης καθώς καί πρός τήν ἀνωτέρω σαφή νομολογία τοῦ Δικαστηρίου. Τέλος, δέν λαμβάνουν ὑπ' ὄψη τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 5 τῆς συνθήκης.

Σέ ἐρώτηση τοῦ Δικαστηρίου, ὅσον ἀφορᾶ τά κενά τῶν ἐν ἰσχύι στήν Ἰταλία διατάξεων, τά ὁποῖα συνιστοῦν ἐλλιπή ἐκτέλεση τῆς ὁδηγίας τοῦ Συμβουλίου, ἡ *Ἐπιτροπή* δέν ἀπήντησε πέραν τῶν ὅσων ἡ ἴδια εἶχε ἀναφέρει πληροφοριακῶς στά ὑπομνήματά της.

IV — Προφορική διαδικασία

Οἱ διάδικοι ἀγόρευσαν κατά τήν συνεδρίαση τῆς 2ας Μαρτίου 1982.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του κατά τήν συνεδρίαση τῆς 28ης Ἀπριλίου 1982.

Σκεπτικό

1 Μέ δικόγραφο πού κατέθεσε στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου τήν 15η Ἀπριλίου 1981, ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων ἤσκησε, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 169 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή, μέ τήν ὁποία ζητεῖ νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι ἡ Ἰταλική Δημοκρατία, παραλείποντας νά θεσπίσει ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας τίς ἀναγκαῖες διατάξεις γιά νά συμμορφωθεῖ πρός τήν ὁδηγία 75/129/ΕΟΚ τοῦ Συμβουλίου, τῆς 17ης Φεβρουαρίου 1975, περί προσεγγίσεως τῶν νομοθεσιῶν τῶν Κρατῶν μελῶν πού ἀφοροῦν τίς ὁμαδικές ἀπολύσεις (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 05/002, σ. 44), παρέβη τίς ὑποχρεώσεις, τίς ὁποῖες ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης.

2 Ἡ ὁδηγία 75/129 ἐξεδόθη ἀπό τό Συμβούλιο βάσει τοῦ ἄρθρου 100 τῆς συνθήκης, τό ὁποῖο ἀφορᾶ τήν προσέγγιση τῶν νομοθετικῶν, κανονιστικῶν καί διοικητικῶν διατάξεων τῶν Κρατῶν μελῶν, οἱ ὁποῖες ἔχουν ἄμεση ἐπίπτωση ἐπί τῆς δημιουργίας ἤ τῆς λειτουργίας τῆς κοινῆς ἀγορᾶς. Στίς αἰτιολογικές σκέψεις τῆς ὁδηγίας ἀναφέρεται ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ἐνίσχυση τῆς προστασίας τῶν ἐργαζομένων σέ περίπτωση ὁμαδικῶν ἀπολύσεων, λαμβανομένης ὑπόψη τῆς ἀνάγκης ἰσόρροπης οἰκονομικῆς καί κοινωνικῆς ἀναπτύξεως ἐντός τῆς Κοινότητος· ὅτι, παρά τή συγκλίνουσα ἐξέλιξη, ἐξακολουθοῦν νά ὑπάρχουν διαφορές μεταξύ τῶν διατάξεων πού ἰσχύουν στά Κράτη μέλη τῆς Κοινότητος, ὅσον ἀφορᾶ τούς ὅρους καί τήν διαδικασία τῶν ὁμαδικῶν ἀπολύσεων, καθώς καί τά μέτρα πού εἶναι πρόσφορα γιά τήν ἄμβλυνση τῶν συνεπειῶν ἐκ τῶν ἀπολύσεων αὐτῶν γιά τούς ἐργαζομένους· ὅτι οἱ διαφορές αὐτές δύνανται νά ἔχουν ἄμεση ἐπίπτωση στή λειτουργία τῆς κοινῆς ἀγορᾶς· ὅτι τό ψήφισμα τοῦ Συμβουλίου τῆς 21ης Ἰανουαρίου 1974 προβλέπει μία ὁδηγία γιά τήν προσέγγιση τῶν νομοθεσιῶν τῶν Κρατῶν μελῶν ὅσον ἀφορᾶ τίς ὁμαδικές ἀπολύσεις καί ὅτι εἶναι κατά συνέπεια

ἀναγκαῖο νά προωθηθεῖ ἡ προσέγγιση αὐτή κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 117 τῆς συνθήκης, πού ἀποβλέπει στήν προαγωγή τῆς βελτιώσεως τῶν ὅρων διαβιώσεως καί ἐργασίας τῶν ἐργαζομένων κατά τρόπο πού νά ἐπιτρέπει τήν συμμετοχή τους στήν πρόοδο ὑπό συνθῆκες ἰσότητος.

3 Πρός τόν σκοπό αὐτό, ἡ ὁδηγία ὁρίζει τό πεδίο ἐφαρμογῆς τῆς ἐννοίας «ὁμαδικές ἀπολύσεις», ἀφήνοντας πάντως στά Κράτη μέλη τήν ἐπιλογή μεταξύ δύο κριτηρίων πού καθορίζει.

4 Τό ἄρθρο 2 τῆς ὁδηγίας ὁρίζει ὅτι ὅταν ὁ ἐργοδότης προτίθεται νά προβεῖ σέ ὁμαδικές ἀπολύσεις, ὑποχρεοῦται νά χωρήσει σέ διαβουλεύσεις μέ τούς ἐκπροσώπους τῶν ἐργαζομένων προκειμένου νά καταλήξουν σέ συμφωνία. Ὑποχρεοῦται νά τούς παρέχει κάθε χρήσιμη πληροφορία καί, ἐν πάση περιπτώσει, νά τούς ἀνακοινώνει ἐγγράφως τούς λόγους τῆς ἀπολύσεως, τόν ἀριθμό τῶν ὑπό ἀπόλυση ἐργαζομένων, τόν ἀριθμό τῶν συνήθως ἀπασχολουμένων, καθώς καί τήν περίοδο ἐντός τῆς ὁποίας προβλέπεται νά πραγματοποιηθοῦν οἱ ἀπολύσεις. Ὑποχρεοῦται νά διαβιβάσει στήν ἁρμοδία δημοσία ἀρχή ἀντίγραφο τῆς ἐγγράφου αὐτῆς ἀνακοινώσεως.

5 Τά ἄρθρα 3 καί 4 τῆς ὁδηγίας περιέχουν διατάξεις περί τῆς παρεμβάσεως τῆς ἁρμοδίας δημοσίας ἀρχῆς. Ὁ ἐργοδότης ὑποχρεοῦται νά κοινοποιεῖ ἐγγράφως στήν ἀρχή αὐτή κάθε σχεδιαζομένη ἀπόλυση. Ἡ κοινοποίηση αὐτή πρέπει νά περιέχει κάθε χρήσιμη πληροφορία ἐπί τῶν σημείων πού ἀναφέρονται στό ἄρθρο 2 καί, ἐπί πλέον, περί τῶν διαβουλεύσεων μέ τούς ἐκπροσώπους τῶν ἐργαζομένων, στούς ὁποίους ὑποχρεοῦται νά διαβιβάσει ἀντίγραφο αὐτῆς τῆς κοινοποιήσεως. Οἱ ὁμαδικές ἀπολύσεις γίνονται, κατά γενικό κανόνα, μετά παρέλευση 30 ἡμερῶν ἀπό τῆς κοινοποιήσεως. Ἡ ἁρμοδία δημοσία ἀρχή πρέπει νά χρησιμοποιήσει τήν προθεσμία αὐτή πρός ἀναζήτηση λύσεων στά προβλήματα πού ἀνακύπτουν ἀπό τίς σχεδιαζόμενες ὁμαδικές ἀπολύσεις, ἡ δέ ὡς ἄνω προθεσμία δύναται νά παραταθεῖ πρός τόν σκοπό αὐτό.

6 Τό ἄρθρο 6 τῆς ὁδηγίας δημιουργεῖ τήν ὑποχρέωση στά Κράτη μέλη νά θεσπίσουν, ἐντός προθεσμίας δύο ἐτῶν ἀπό τῆς κοινοποιήσεως τῆς ὁδηγίας, τίς νομοθετικές, κανονιστικές καί διοικητικές διατάξεις πού εἶναι ἀναγκαῖες γιά τήν συμμόρφωση τους πρός τήν ὁδηγία.

7 Τό ἄρθρο 5 διευκρινίζει ὅτι ἡ ὁδηγία δέν θίγει τήν εὐχέρεια τῶν Κρατῶν μελῶν νά ἐφαρμόζουν ἤ νά ἐκδίδουν νομοθετικές, κανονιστικές ἤ διοικητικές διατάξεις πιό εὐνοϊκές γιά τούς ἐργαζομένους.

8 Ἡ ἰταλική κυβέρνηση ἐτόνισε ὅτι τό ἰσχύον στήν Ἰταλία συνολικό σύστημα προστασίας ἐπί ἀπολύσεων, ὅπως συνάγεται συγχρόνως ἀπό τήν ἔκταση πού δίδει ἡ ἰταλική νομοθεσία στήν ἔννοια τῆς ἀτομικῆς ἀπολύσεως πού ρυθμίζεται αὐστηρῶς ὑπέρ τῶν ἐργαζομένων, ἀπό τίς εἰδικές κανονιστικές διατάξεις ἐπί ὁμαδικῶν ἀπολύσεων καί ἀπό τούς κανόνες τῶν συλλογικῶν συμβάσεων, θέτει τίς προϋποθέσεις καί θεσπίζει τίς διαδικασίες πού ἐπιτρέπουν τήν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν τῆς ὁδηγίας, βαίνουσα μάλιστα, ἀπό ὁρισμένων ἀπόψεων καί πέρα τῶν ἀπαιτήσεών της.

9 Ἡ ἰταλική κυβέρνηση δέν ἀμφισβήτησε πάντως ὅτι σέ ὁρισμένους τομεῖς, ἰδίως τῆς γεωργίας καί τοῦ ἐμπορίου, δέν ὑφίσταται στήν Ἰταλία τόσο πλῆρες σύστημα ρυθμίσεως, ὅπως τῆς ὁδηγίας. Εἶναι, ἐξ ἄλλου, βέβαιο ὅτι οἱ ἰταλικές συλλογικές συμβάσεις δέν ἐπιβάλλουν τήν ἔγγραφη κοινοποίηση ἐκ μέρους τοῦ ἐργοδότου, πού προβλέπεται ἀπό τήν ὁδηγία, ὅτι τό ἰταλικό σύστημα δέν προβλέπει, ὅπως ὁρίζει ἡ ὁδηγία, τήν κοινοποίηση στήν ἁρμοδία δημοσία ἀρχή κάθε ὁμαδικῆς ἀπολύσεως καί ὅτι δέν εἶναι ὑποχρεωτική ἡ παρέμβαση τῆς ἁρμοδίας δημοσίας ἀρχῆς πρός ἀναζήτηση λύσεων στά προβλήματα πού ἀνακύπτουν ἀπό τίς μελετώμενες ὁμαδικές ἀπολύσεις.

10 Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι οἱ ἐπί τοῦ θέματος διατάξεις πού ἰσχύουν στήν Ἰταλία δέν ἀρκοῦν γιά νά πληρωθοῦν στό σύνολό τους οἱ ἀπαιτήσεις τῆς ὁδηγίας.

11 Πρέπει σχετικῶς νά ὑπογραμμισθεῖ ὅτι ἡ ὁδηγία, πού τό Συμβούλιο θεωρεῖ ὅτι ἀνταποκρίνεται στήν ἀνάγκη προαγωγῆς τῆς βελτιώσεως τῶν ὅρων διαβιώσεως καί ἐργασίας τῶν ἐργαζομένων, ὅπως ἀναφέρεται στό ἄρθρο 117 τῆς συνθήκης, ἀποβλέπει στήν προσέγγιση τῶν σχετικῶν νομοθετικῶν, κανονιστικῶν καί διοικητικῶν διατάξεων τῶν Κρατῶν μελῶν. Οἱ διατάξεις λοιπόν αὐτές πρέπει νά ἀποτελέσουν τόν κορμό μιᾶς κοινῆς ρυθμίσεως ἐφαρμοστέας σέ ὅλα τά Κράτη μέλη, ἀφήνοντας πάντως σ' αὐτά τήν εὐχέρεια ἐφαρμογῆς ἤ θεσπίσεως διατάξεων περισσότερο εὐνοϊκῶν γιά τούς ἐργαζομένους.

12 Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι ἡ Ἰταλική Δημοκρατία, μή ἔχοντας θεσπίσει ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας τίς ἀναγκαῖες διατάξεις γιά νά συμμορφωθεῖ πλήρως πρός τήν ὁδηγία, παρέβη τίς ὑποχρεώσεις, τίς ὁποῖες ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

13 Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 69 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας, ὁ ἡττηθείς διάδικος καταδικάζεται στά δικαστικά ἔξοδα.

14 Ἐπειδή ἡ καθ' ἧς ἠττήθη, πρέπει νά καταδικασθεῖ στά δικαστικά ἔξοδα.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

κρίνει καί ἀποφασίζει:

1) Ἡ Ἰταλική Δημοκρατία, μή θεσπίζοντας ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας τίς ἀναγκαῖες διατάξεις γιά νά συμμορφωθεῖ πλήρως πρός τήν ὁδηγία 75/129 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 17ης Φεβρουαρίου 1975, περί προσεγγίσεως τῶν νομοθεσιῶν τῶν Κρατῶν μελῶν πού ἀφοροῦν τίς ὁμαδικές ἀπολύσεις (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 06/002, σ. 44), παρέβη τίς ὑποχρεώσεις, τίς ὁποῖες ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης.

2) Καταδικάζει τήν καθ' ἧς στά δικαστικά ἔξοδα.

Mertens de Wilmars Bosco Touffait

Mackenzie Stuart O'Keeffe Koopmans Everling

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβοῦργο στίς 8 Ἰουνίου 1982.

Ὁ γραμματεύς

P. Heim

Ὁ πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars